

Vagn Pedersen, danskur laksafiskari í 30 ár:

Laksafiskiskapurin við Føroyar onga ávirkan á stovnin

Tað er hvørki norskur ella skotskur laksur, sum verður veiddur við Føroyar. Laksur hevur altíð verið her. Vit fáa ikki ein merktan laks fyri hvørjar túsund vit fiska. Men góðskan á føroyska laksinum, gerst betri og betri, sigur danski laksafiskiskipari í samrøðu við Sosialin

Laksafiskiskapurin við Føroyar hevur onga ávirkan á laksastovnin. Tað verður fiskað ov lítið til at fiskiskapurin ger nakran mun. Laksafiskiskapurin við Føroyar og Norðurnoreg hevur bert ført til, at dyggin er betrað í støran mun.

Hesa áskoðan hevur laksafiskiskiparin Vagn Pedersen, úr Esbjerg. Við báti sínum, Minna, hevur hann verið undangongumaður í laksafiskiskapinum við Føroyar. Síðan miðskeiðis í sjevtiárunum hevur hann fiskað her á hvørjum ári. Laks hevur hann annars fiskað síðan 1950, tá hann byrjaði í Eystursjónum.

— Tvørturímóti hevur laksafiskiskapurin við sær, at teir sjúku og vána-liga laksarnir hvørva. Fiskiskapurin heldur stovnin við líka. Tað, sum er eftir, er sterkari og sunnari laksur, sigur Vagn Pedersen.

Sum dæmi nevnið hann, at miðskeiðis í sekstíárunum vóru 40% av laksinum, teir fiskaðu við Norðurnoreg, slánur, mis-háttur og sjúkurlaksur. Orsøkin, sigur hann, var hon, at tað var alt ov nógv til.

Bert triggir við rognum

Tað hevur verið nógv frammi í almenna kjakinum, at tann nógv laksafiskiskapurin á landgrunninum hevur ringa ávirkan á stovnin. Fritíðar-fiskarar hava víst á, at eingin laksur hevur verið at fingið í vøtum og áum seinastu tvey árin. Av tí sama kemur eingin nýggjur fiskur undan, tí fiskurin, sum kemur niðan, kemur at gýta.

Vagn Pedersen sigur seg aftur ímóti vera sannfórðan um, at laksafiskiskapurin ávirkar ikki stovnin. Sum dæmi visir hann á, at av 6—7000 fiskum, teir fingi í fjør, fingi teir bert triggjar fiskar við rognum.

— Laksurin, sum vit fiska, er ikki gýtingar-búgvinn laksur, sigur Vagn Pedersen.

Vagn Pedersen visir eisini á, at økið teir fiska á, er ógvuliga stórt í vidd, einar 200 sjómil, og harafturat eru stór øki, sum slettis ikki eru kannað, um laksur er á.

Fáa ongan merktan laks

Vagn Pedersen heldur, at laksur hevur altíð verið við Føroyar. Hann heldur ikki, at laksurin her er útsettur í t. d. Svøríki, Nor-egi, Skotlandi ella Íslandi.

Aftur í móti metir hann, at laksurin óivað upprunliga er komin úr teimum stóru ánum í Canada og aðrastaðir í Norðurnamerika. Hann hevur leitað henda vegin og hevur funnið sær tilhald her, tí her er nógv av føði og eingin dálking í sjónum.

— Var talan um útsett-an laks, høvdu vit eisini fingið fleiri merktar laksar. Vit fáa ikki ein merktan fyri hvørjar túsund vit fiska, langt í frá, sigur Vagn Pedersen.

— Vit hava altíð vitað, at laksur var við Føroyar, men vit royndu ikki fyrr enn vit gjørdur, tí bátarnir tá vóru smáir og harafturat høvdu teir onga frystiutgerð.

Esbjergskiparin visir eisini á, at royndirnar hjá tveimum bátum í fimtiárunum vístu, at laksur var við Føroyar. Men bátarnir, sum vóru úr Hundested og av Bornholm, royndu í skeivari árstíð, á sumri, men teir fingi laks.

Skulu ikki slaka

Samráðingarnar við EF um laksaveiðuna við Føroyar góvu ikki nakað úrslit. Eftir samráðingarnar segði Pauli Ellefsen, lögmaður, at vit blivu helst noyddir at slaka nakað fyri trýstinum frá EF.

Spurður um føroyingar skulu slaka fyri EF, segði Vagn Pedersen ógvuliga avgjørt, at tað skulu vit

— Laksurin, vit fiska, er ikki gýtingarbúgvinn laksur. Av teimum 6—7000 laksunum, vit fingi í fjør, høvdu bert triggir rogn, sigur Vagn Pedersen, skipari á laksabátinum Minna úr Esbjerg. Hann er royndur laksafiskari. Fór upprunliga at royna eftir laks í Eystursjónum í 1950, hevur roynt við Norðurnoreg í eini 15 ár og var millum teir fyrstu sum fóru at royna her á leið

vyrhøvdur ikki gera.

— Laksastovnurin verður ikki ovfiskaður. Laksastovnurin regulerar seg sjálvan. Laksurin bitur sjálfur á, tá hann hevur hug. Tað verður ikki trolað eftir honum, hann verður ikki veiddur við garni ella nót, sigur Vagn Pedersen og visir annars til tær fyrru grundgevingarnar.

Góðskan góð

Skiparin úr Esbjerg greiðir frá, at tað er stórur munur á góðskuni á laksinum frá einum stað til annað.

— Tann besti laksurin er í Eystursjónum, men góðskan á føroyska laksinum er betri og betri, og vit fáa nógv betri pris fyri hann, enn fyri laksin vit fiska við Norðurnoreg og Jan Mayen, sigur Vagn Pedersen.

Umframt at fiska við Føroyar, er Minna hvørt ár á laksaveiði við Norðurnoreg. Og tað var eisini

á veg úr og til Norðurnoreg, at teir fóru at royna við Føroyar.

Royndu fyrstu ferð ferð í 1967

Vagn Pedersen sigur, at hann hugsaði sum so, at tað var givið, at laksur eisini var við Føroyar. Tí gjørdur teir eina roynd her longu í 1967. Men hon gav ikki nakað úrslit. Teir royndu ov eystarliga. Næstu ferð royndu teir longur vesturi. Og tá bar betur til.

Síðan miðskeiðis í sjevtiárunum hevur hann verið hvørt ár við Føroyar. Men, sigur Vagn Pedersen, tey fyrstu árin góvu ikki nógv í peningi, tey vóru ikki rentabul. Men saman við øðrum danskum bátum leitaðu teir, teir spjaddu seg, funnu leiðir og gjørdur royndir. Og eftir tveimum árum bar væl til.

Men manningin á Minnu hevur tó ikki slept

fiskiskapinum við Norðurnoreg. Tá laksatiðin er liðug her — í mars mánað — fara teir heim og stevna so norður aftur í apríl og royna í apríl og mai mánað við Norðurnoreg, tá laksatið er har. Tó hava teir verið eitt rend har norðuri nú, áðrenn teir komu til Føroyar at royna.

Vagn Pedersen sigur, at tá fiskur er her á heysti, kundi tað eisini hugsast, at hann var har norðuri hesa tíðina. Men tað var hann ikki. Teir settu fyra ferðir, men fingi so at siga einki.

Minna er ein av teimum seks donsku laksabátunum, sum hava loyvi at fiska við Føroyar. Tá tað var av tí mesta, royndu einir tólv danskir laksabátar her.

Enn hava teir ikki roynt vegna veður. Teir hava ligið nakrar dagar í Klaksvík og nakrar dagar í Havn. Í fjør royndu teir fyrstu ferð 3. november.

3 svara

Eiga føroyingar at slaka fyri EF í laksamálinum?

Jákup Sverri Joensen, fiskifrøðingur:

— Tað er rætt at hava samráðingar, men tað má ikki slakast uttan at nakað verður fingið afturfyri.

Við tað, at laksurin er á føroyskum øki ein stóran part av tí tið hann er í sjónum eiga føroyingar ein sjálvsagdan rætt at veiða ein part av stovninum.

Osmund Justinussen, form. felagnum laksaskip:

— Eitt er hvat føroyingar eiga at gera. Annað er hvat teir verða noyddir at gera.

Ólavur Lambaa, ar-beidsmaður:

— Helst ikki. Tað er ein spurningur, hvat EF hevur við laksin á føroyskum øki at gera. Kundi heldur verið ein spurningur at samráðst við einstøk lond um.